

kr. stolnik i vlastelin iz Bogačeva Sandor pl. Fodröczy, bojeći se za svoje imanje i imetak, smatrao drukčije.⁷²

Brojka osuđenih bila je velika. Ukupno je osuđeno 348 sudionika. Na sudu u Bjelovaru provedena su suđenja protiv pobunjenog naroda iz upravne općine Glogovnice i upravne općine Sveti Petar Orehovec, a iz upravne općine Gornja Rieka u Varaždinu. Na suđenju stanovnicima iz upravne općine Glogovnica proglašeni su krivima 53 seljaka a glogovnički župnik Fran Novak osuđen je na 14 dana zatvora. Svetopeterančana bilo je osuđeno 263 i 31 Gornjoriječanin.

Potkalnički kraj je izrazito bio napučen stanovnicima početkom 20. stoljeća. Ovo povećanje posljedica je poboljšanja zdravstvenih usluga kojima se smrtnost smanjivala kroz manje umiranje novorođene djece i povećanje životne dobi. Većinu stanovništva činilo je seljaštvo. Zemlje za obradu nije bilo dovoljno.⁷³ U čitavom području nije bilo industrije, koja bi apsorbirala višak radne snage. Neki su potražili posao u Americi. Nesreća je bila utoliko veća jer su veći dio najplodnije obradive zemlje, najbolje za sijanje žitarica, zadržali veleposjednici Petrović iz Miholca, Fodröczy⁷⁴ iz Bogačeva, Frelich Dragutin iz Svetog Petra Orehovca,⁷⁵ i župnici⁷⁶ iz Miholca, Svetog Petra Orehovca i Kalnika. Brežuljkasti sjeverni dio potkalničkog Prigorja mogao se najbolje iskoristiti u voćarstvu i slabije u vinogradarstvu zbog nove bolesti peronosporne koja je uništila vinograde. Zato i nije čudno što su seljaci tražili u svojim zahtjevima besplatno pečenje rakije, u kojoj su u očaju tražili utjehu. Zbog njihove prezaduženosti, nemogućnosti plaćanja poreza, napadali su općine, razbijali i pljačkali trgovine.

Summary

The National Movement of 1903 in the Sub-Kalnik area

Keywords: Sub-Kalnik area, peasantry, magyarisation, Glogovnica, Sveti Petar Orehovec, Gornja Rijeka, rebellion

The author sheds light on the National Movement of 1903 in the Sub-Kalnik area based on available sources, literature and parish minutes from Sveti Petar Orehovec and Gornja Rijeka. The paper focuses on the peasant rebellion during the end of April and the beginning of May in three municipalities: Vojakovac, Sveti Petar Orehovec in the Križevci district and Gornja Rijeka in the Novi Marof district. The government used the gendarmerie and military forces to suppress the rebellion. Trials were organized in Bjelovar and Varaždin and the insurgent peasants were sentenced to jail time ranging from a couple of months up to three years.

72 HDA, kutija 5, PrZV, Broj 1698 -1904. 6-14/1063. Molba i pritužba Sandora pl. Fodröczyja iz Bogačeva radi povrata Oružničke postaje u Sv. Petru Orehovcu i to radi nesigurnosti na imetku i životu, i povrat obećane i iskazane štete u iznosu od 771 kruna 92 filira.

73 U prosjeku obitelji u potkalničkom kraju imale su oko 2 jutra zemlje, što nije bilo dovoljno za osnovnu prehranu cijele obitelji.

74 Vlastelin Šandor Fodröczy imao je 110 jutara obradive zemlje i velike površine pod šumom. u: Ivan Šopar, *Historijski elaborat područja Narodne milicije Orehovca, Orehovec, 1956.*, 2.

75 Frelich Dragutin posjedovao je 70 jutara obradive zemlje(u: Šopar, isto.)

76 Miholečki župnik imao je 70 jutara, svetopeteranski 45 jutara i kalnički 108 jutara obradive zemlje (u: Šopar, isto).